IVme Année ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 333-4 — ՄԷԿ ԴԱՀԵԿԱՆ ՈՂՋ — ՇԱԲԱԹ-ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18/31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1902

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել առ

Տնօրէնութիւն ԱՐՇԱԼՈՅՍ Լրագրի ԳԱՀԻՐԷ (Եգիպտոս)

Adresse:
E. TOROSSIAN
Direct. - propr. du journal Arménien
ARCHALOUYCE
LE CAIRE (EGYPTE)

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 100 թիւի համար ողջ դահ. 60
Վեցամս. 50 » » » » 35
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ
Տարեկան Ֆրանք 20
Վեցամսեայ » 12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ եւ Թղթատարի ծախքը Խմբագրութեան վրայ է։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնք ետ չեն տրուիր։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ կանխիկ վճարելի են։

ՅԱՒԵՐԺԳՔ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

Գնել փափաքողք կրնան դիմել Թերթիս Խմբագրութեան։
Թղթակազմի գինն է 10 դահեկան ողջ։

ՏՕՔԹ. Ա. Յ. ՔԷՐԷՍՏԷՃԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՝ իր գլինիքը փոխադրած է Տահէրէն ի Շարա Ապտ-էլ-Ազիզ, Եգիպտական Թատրոնի կարգը, առաջին փողոցի անկիւնի տունը։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2էն 4։ Մասնաւոր խնամք աղայոց և ջղային հիւանդութեանց։ 333

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի Գահիրէի մեր յարգելի բաժանորդներէն, որպէսզի բարեհաճին անմիջապէս երկտողով մը մեզի իմացնել, եթէ մինչև թերթին հրատարակման հետևեալ օրը չ'ստանան իրենց թերթերը։

Բացառիկ յապաղումներ եթէ տեղի ունենան պիտի ծանուցուի միևնոյն թերթի միջոցաւ։

ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Արդի գիտութիւնը երևան հանած չէ աւելի հետաքրքրաշարժ կերպով շահեկան ճշմարտութիւն մը քան այն ճշմարտութիւնը թէ՝ յարատև հոգը կամ մտատանջութիւնը կ'սպաննէ զմարդ։ Եւ ինչ որ աւելի ուշադրութեան արժանի է, այն ալ սա՛ է թէ՝ գիտութիւնը՝ օգնութեամբ նորոգ գիւտերու՝ կարողացած է որոշակի կերպով հաստատել թէ ի՛նչպէս յարատև հոգը կամ մտատանջութիւնը կըսպաննէ զմարդ։

Շատ մը գիտուններ՝ որոնք ամենայն խնամքով և փութաջանութեամբ հետևած են ուղեղային հիւանդութեանց ուսումնասիրութեանց, կը հաւատան թէ երկտասանեակներով մահեր՝ որոնց համար ուրիշ պատճառներ ցոյց տրուած են՝ պարզապէս արդիւնք են յարատև անձկութեան և մտատանջութեան։

Այս մասին իրենց յայտնած կարծիքը խիստ պարզ է — այնքան պարզ որ ամէն ոք կրնայ հասկնալ զայն։ Իրենց կարծեաց ամփոփումը կամ համառօտութիւնը սա՛ է թէ՝ յարատև մտատանջութիւնը անդարմանելի կերպով կը վնասէ կարգ մը ուղեղային բջիջները՝ և, և ուղեղը ըլլալով մարմնոյն անդդեան կեդրոնավայրը՝ մարմնոյն միւս գործարանները կըսկսին տակաւ առ տակաւ վնասուիլ, և երբ այդ գործարաններէ միոյն կամ աւելիին պատկանող հիւանդութիւններ երևան կուգան, մահը վերջապէս տեղի կունենայ։

Այսպէս՝ ուրիշ շատ մը հիւանդութեանց պէս՝ յարատև հոգը կըսպաննէ զմարդ ննդութեամբ։ Անիկա սողոսկելով և գաղտագողի կը մտնէ ուղեղին իբրև միակ, տեւական, երբեք չ'մոռցուած խորհրդածութիւն, և ինչպէս ջուրի կաթիլ մը կրկնուելով՝ տարիներու հոլովմամբ կը մաշեցնէ և խոռոչ կը գոյացնէ մինչև իսկ ամենակարծր քարի վրայ, այնպէս ալ յարատև հոգը առ սակաւ սակաւ, անզգալի կերպով, բայց ոչ նուազ ստուգութեամբ կը կործանէ և կը խափանէ ուղեղի այն բջիջները՝ որք կ'առաջնորդեն մարմնոյն բոլոր մնացեալ մասերը, և որք կը ներկայացնեն ուղեղային զօրութեան, մարմնոյ գործարանաց առողջութեան, և անոնց շարժումներուն վրայ հսկող և զանոնք կառավարող պաշտօնեաները։

Ուրիշ խօսքով՝ յարատև հոգը յառաջ կը բերէ ուղեղային այլևայլ գործարանաց մէջ գրգռում մը որ պիտի պատճառէր քիչ վնաս եթէ այն գրգռումը ներգործէր բացառութեամբ, կամ միջոց տալով։ Ուղեղը կրնայ տանիլ պատահական մտատանջութեանց. բայց ուղեղի բջիջները անկարող են դիմանալ մտատանջութեան մը որ յարատև է։ Այս վերջինը կը նմանի բանալու գանկին սկաւառակը, և ամէն մէկ քանի երկվայրկեան թեթև կերպով բաղխիլ մուրճով մը ուղեղի գոյացութեանը վրայ՝ առանց դադարելու և առանց վրիպելու։ Ճիշդ այս կերպով կը ներգործէ ուղեղի տարբեր բջիջներուն վրայ այն խորհրդածութիւնը կամ մտահոգութիւնը զոր մարդ չուզեր հանել իր մտքէն, անիկա օր ըստ օրէ կը նուազեցնէ այն նուրբ գործարաններուն կեանքը և կենդանութիւնը — գործարաններ որք այնքան նուրբ և մանր են որ հազիւ կրնան տեսնուիլ մանրադիտով։

* * *

Ջղային տկարութեան և յետին աստիճան դիւրագրգռութեան ենթակայ կին մը հետևեալ կերպով կը գրէ գրական ասպարիզին մէջ լաւ ճանչցուած կնկան մը. «Տարիէ մը ի վեր է որ ջղային տկարութեամբ կը տառապիմ։ Մէկէ աւելի բժիշկներու դիմած եմ, — անոնցմէ մին՝ մասնագէտ ջղային տկարութեանց — և ոևէ օգուտ մը քաղած չեմ անոնցմէ։ Անոնց ամէնքն ալ կ'ըսեն թէ դեղը քեզ օգուտ չ'ըներ. ամէն բան քենէ կախեալ է։ Շատերը կ'ըսեն ինծ միևնոյն բանը, սակայն գոհացուցիչ կերպով չեն բացատրեր իրենց ըսածը։ Մէկը ի՛նչպէս կրնայ բժշկել ինքզինք։ Թերևս դուք ձեր ընդարձակ փորձառութեանը մէջ ճանչցած ըլլաք ուրիշներ՝ որոնք կը տառապէին ինծ պէս, և թերևս կրնաք օգնել ինծ կերպով մը ...։ Ես խիստ յուսահատ և սրտաբեկ վիճակի մը մէջ եմ։ Ցիրաւի՛ սա է իմ հիւանդութեանս գլխաւոր ախտանիշը։ Ունիմ լալու բաղձանք մը առանց ո և է պատճառի, և կը տանջուիմ յուսահատութենէ մը զոր չեմ կրնար նուաճել։»

«Եթէ իմ ձեռքս ըլլար փոխադրել իմ հարցողս անձամբ իմ խորհրդակցութեան սենեակս,» կ'ըսէ վերոյիշեալ գրագէտ կինը, «պիտի բանայի անոր աչքերը, և պիտի խոտորեցնէի անոր ուշադրութիւնը իր նեղութիւններէն՝ պատմելով անոր «դէպքեր» որ իրենէն շատ աւելի գէշ են, այնպէս որ նա մխիթարութիւն պիտի գտնէր հակապատկերէն։»

Վերոյիշեալ կնկան դէպքին մէջ եթէ նպաստաւոր պարագայ մը կայ, այն ալ սա՛ է թէ՝ հիւանդը կ'ըմբոստանայ իւր հիւանդութեանը բռնութեան դէմ — հիւանդութիւն մը որ կուզէ զինք կապելամրապէս սորկի շղթաներով։ Ցիրաւի կան կանայք ենթակայ միևնոյն հիւանդութեան՝ որոնք կը փարին այս շղթաներուն սգւով չափ, և կը հնչեցնեն զանոնք ցոյցի համար այն ամէն ականջներուն՝ որք պատրաստութիւն կը ցուցընեն մտիկ ընելու։

Անշուշտ ինչ որ տօքթօրները և իւր բարեկամները ըսել ուզեցին վերոյիշեալ կնկան՝ պարզապէս սա՛ էր թէ իւր հիւանդութենէն ապաքինելու համար իր առնելիք քայլերուն մէջ առաջին ճիգը պէտք է գայ իրմէ։ Այս կէտը լաւ բացատրուած է հետևեալ դէպքին մէջ. — Կին մը որ արդէն ընկճած էր գրական, ընտանեկան և ուրիշ հոգերու ծանր բեռան ներքև՝ մեծ կորուստ մ'ալ ունենալով, յանձին սիրեցեալի մը՝ խորապէս կ'զգածուի և կ'իյնայ բոլորովին յուսահատ վիճակի մը մէջ. այս վիճակը ա՛լ աւելի կը կնճռոտի սպառնացող թոքախտով մը։ Այս դժբաղդութեանց լեգէոնին դէմ մի քանի ամիս մաքառելէ յետոյ՝ նա վերջապէս կ'ըսէ իւր էրկան թէ՝ ա՛լ անկարող էր դիմանալ, և ապրիլ աւելի երկայն, և թէ՝ այլևս որոշած էր յանձնել ինքզինք կեանքի հոսանքին՝ առանց ընդդիմութեան ճիգ մը ընելու։ Իր էրիկը որ խելացի մարդ մըն էր, և լաւ տեղեակ իւր կնոջ բնաւորութեան, ըսաւ իրեն առանց ձևակերպեալ դիւրագորովոյ, «Պիտի փափաքէի որ ձեր ձեռքէն եկածին չափ դիւրացնէիք ձեր ապրիլը մինչև որ ձեր զաւակը — միակ մանչ մը հազիւ 4 տարեկան — իւր գոլէճի ընթացքը աւարտէ, քանզի նա առանց իւր մօր հսկողութեան՝ բոլորովին պիտի փճանայ, և պիտի կորսուի օգտակարութեան։» Այսպէս ըսելով՝ նա ձգեց որ խմորը իր գործը կատարէ։ Կէս ժամ յետոյ՝ անզօր և տկար կինը կանչեց իւր սպասուհին, և խնդրեց որ իրեն օգնէ հագուելու։ Նա հաստատապէս որոշած էր իւր զաւակը իր գոլէճը լրացուցած տեսնել։ Այս կինը ապրեցաւ տեսնելու ինչ որ փափաքած էր տեսնել, և տեսաւ նաև անոր չափահաս մարդու գործ ընելը, և յաճախ առիթ ունեցաւ խնդալու իւր որդւոյն հետ այն պատահումին վրայ զոր արդէն նկարագրեցինք։

Այս կինը ըրած էր կամքի առաջին ճիգը՝ առնելու համար առաջին քայլը դէպի իւր առողջութիւն։

Տեսարանի փոփոխութիւնն ալ խիստ օգտակար ազդակ մըն է կամքին՝ որ կը կարգաւորէ և կը կազմակերպէ խորհրդածութեանց փոփոխութիւնը։

Ջղային տկարութեան ենթակայ կին մը պէտք կ'ընէ եթէ ձգէ իր տունը, և իւր սովորական զբաղմունքը ժամանակ մը, և ձեռք ձգէ օդի, տեսարանի, և պարագաներու փոփոխութիւն մը, և տեսնէ տարբեր մարդիկ, ուտէ կերակուրներ որք պատրաստուած են ուրիշ մարդոց խոհանոցներուն մէջ, և կարդայ գիրքեր որք ունին զուարճացուցիչ և մխիթարիչ հանգամանքներ։ Նա պէտք կ'ընէ եթէ կերպով մը շահագրգռուի ուրիշներու նկատմամբ, և հաճոյք փնտռէ անոնց պէտքերուն, անոնց ուրախութեանց, և անոնց տրտմութեանց մասնակցելու մէջ։ Վերջապէս՝ թող նա զբաղի բանով մը որ պիտի բանայ իւր առջևը խորհրդածութեանց նոր ասպարէզ մը։

ՏՕՔԹ. Ս. Վ. ԵԶԵԿԻԷԼԵԱՆ

Աղեքս. Դեկտ. 19 1902.

ՓՈՔՐԻԿ ԱՐՔԱՅՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ

Թեթև սիւք մը, դաշտային բոյրերով խնկուած, կը մեղմացնէր ամառուան տաք օրուան մը բոցավառ կրակը, արեգակը բերկրութեամբ կ'աւարտէր իւր սովորական շրջանը, թաքչելով մեծ ու երաշտ գետին եզերաց կից բարձրաբերձ կաղամախներուն ետեւը։

Շնորհագեղ ամոլ մը՝ Լուսաի քարափը կամ, աւելի ճիշդը, Պօծանսիէն Թավէրս տանող, բլրակի մը կողին վրայ գտնուած այգեւէտ ու կարճ ճամբան բռնած կը քալէր։

Թխամորթ էր նա ու գանգրահեր. նէ խարտեշագեղ էր, կուսածաղկագոյն խոշոր աչերով։

Հաւասարաքայլ ճեղքելով կ'անցնէին ուղին այն շրջապատուած կանաչազարդ ու տերևախիտ այգեստաններով որոնց ճիւղերը մէկ կողմէն անզգալապէս բարձրանալով, միւսէն կ'իջնէին մեղմիւ մինչեւ արփւոյն ճառագայթներուն ներքեւ ոսկեղանակ նուրբ աւազէ յօրինուած գետեզրը։

Վսեմաբերձ ծառոց պուրակներուն մէջ, լայն ժապաւէնի մը նման վէտ վէտ ու փալփլուն, ուրեք երբէք կ'երեւէր հանդարտ միատարած հեղուկը որուն մէջ կը պատկերանային սլրաբար վեհաշուք բարթիք երաժշտական հոծ սաղարթներով՝ ամենափոքր օդային շունչին ներքեւ հնչեցնելով իրենց մեղեդին թթուենի։

Քանի մը ցանցառ տուներու մամռապատ երթիքները կը նշմարուէին ճիւղերու մէջէն. — Շիկահեր և սպիտակաբիծ կովեր ծառոց մէջ յամրընթաց կը քալէին, իրենց սուր ատամներով ճարակելով պարարտ մարգագետնին թարմ խոտը, դանդաղօրէն վերցնելով գլուխնին տեսնելու համար, թարքինին խոնաւ՝ իրենց փայփայելի ակնարկով, իրարու այնքան սերտ յարած երկու սիրուն ճեմողները։

Ցատակին ետեւի կողմը աչքիդ կը պարզուի զանգակատան թանձր զանգուածը, Պօծանսիի հինաւուրց մայր եկեղեցւոյն նըման գոթաձեւ, մինչդեռ առջեւդ, դէպի հեռուն, կը տեսնես, յստակօրէն ընդհատ երկնից կապոյտին վրայ, Թավէրսի համեստ եկեղեցւոյն նուրբ զանգակատան բարձրաբերձ փքինը. փոքրիկ դալարազարդ գիւղակը նկարագեղ կերպիւ բազմած, ճամբէն երկու քիլոմէթր հեռուն։

Առանց խօսելու, ձեռքերնին միացեալ, երկու դեռատի արարածները գիւղաքաղաք մօտեցան — յաճախ ձախակողմ դառնալով և ցից ու կարճ ճամբաներէ անցնելով հասան Դուլթիւրի ջաղացքը, ուր կանգ առին իրենց հիացած ակնարկներուն ներկայացած գեղջկական պատկերին գեղեցկութենէն հրապուրեալ։

Բաղեղապատ ցած որմիկի մը վրայ արմուկով կրթնած, բոլորաձեւ ու ընդարձակ աւազան մը վեհօրէն կը տարածէր դէպի իրենց ոտքերը խաղաղ ալիքներ, երկար ճիւղ մը կ'երթար հեռուն միացնել արագընթաց առուակ մը, որ զօրեղապէս կը շարժէր աղօրիքի մը անիւները որոնց գործունեայ թիք–թաքը գիշեր ցորեկ կը լըսուէր, արձակելով արծաթաձայն բոժոժներու զանգիւն մը, երբ ցորենի հատիկները սպառին անյագ երկանաքարերու ներքեւ։

Մանրանկար լճին ուղղահարթ մակերեւոյթին վրայ, բադերու մեծ խումբ մը, ճերմակ առաքսատակ փետուրներով, փառաւորապէս կը շարժէին, որոնց կը հետեւէին բադիկներու երամակ մը, հազիւ մետաքսեայ թեթեւ աղուամաղ մը զգեցած։

Աւազանին չուրջը զուգաչափօրէն չարուած, ուղղաբուն և փսիմարերձ կաղամախներ, բրգաձեւ եղեւիններ, տերեւախիտ ժանտաթզիներ հովանաւոր գօտի մը կը յօրինէին, և վայրահակ ճիւղերուն տակ կ'աճէին լելակի և թանթրուենիի անուշաբոյր փունջեր որ գարնան օդը կը խնկէին։ —Մերթ ընդ մերթ, տերեւայարկին տակ, կը լսուէր փայտփորին սուր ճիչը որուն կը պատասխանէր ընտելացած մաչկոտներու ընտանի աւաչը։ Աւազանին եզերքը ծածկուած է հոծ մարգագետնով մը որուն կեդրոնը կ'աճին, խառն ի խուռն, երփներանգ ոսկետատասկը, գունագեղ ալաբիոն ոյր մշտադալար փթիթները պատշաճօրէն կը միանան գաղտիկուրին կապոյտ ծաղիկներուն և սալիքենիի վարդագոյն ցօղուններուն։

Մատաղատի ամոլը իր յագուրդ հայեցողութենէն սթափեցաւ և, դէպի մօտակայ մարգագետինը դիմելով, հասած աթուքը վտակի մը, որուն ջինջ ու պայծառ ջուրը դգչելով կ'ընթանար թարմ հովանիներուն ներքեւ։

Քանի մը վայրկեան վերջը տեսակ մը խորշի քով հասան որուն յատակը աւազ էր, եւ որ կանոնաւոր կերպով կը բացուէր, կարծես ներքին եռացում մը զայն կը շարժէր։ Այդ հեղուկ հրաբխին բերանը, այժմ պզտիկցած և բազմաթիւ մանրիկ միջաեռացող կեդրոններու բաժնուած, այն ատեն մէկ մէթրէն աւելի տրամագիծ ունէր, ամենէն կարեւորը և սոսկալին էր այդ աւազը Լօերբնիկի շարժող աւազներուն զոր կը տեսնենք դեռ Մօվի աւազանին մէջ, և որ փութանակի կուլ կուտան, առանց ամենափոքր հետքը թողելու, հոն նետուած առարկաները։

Ահա այդ պահուն արեգակը կը խաւարէր, իր ետեւէն թողլով իբրեւ վերջին և մոգական նուէր, լուսափողփող խաւօք մը որուն հրաշալի պայծառափայլութիւնը ձեղմիւ կը լուսաւորէր ձեզմ կանաչագոյն երկինքը որ քմահաճօրէն կարմիր երանգով ծածկուած էր, ծիրանագոյն յատակի մը վրայ լուսապայծառ կերպով արտափայլեցնելով տաճարին չոլասփիւռ ապակիներուն վրայ գծուած կարմիր ոսկերկ փլխով մեծամեծ սուրբերը։

(Թարգմ․) Յ․ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդ թուով)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՏՕՔԹԷՕՐ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ
Շարա Վակիֆ Պիրֆէ Մանսօֆիա դեղարանին ճիշդ դիմաց

Պատիւ ունի յայտարարել իր արգոյ յաճախորդաց թէ՝ Դեկտեմբեր ամսոյ ըսկիզբէն իր Դշխնիքը Մուսքիէն փոխադրած է Էօզպէքիյէ Մանսօֆիա դեղարանին ճիշտ դիմացը և ամէն օր կէս օրէ առաջ ժամը 9–12 ու կէս օրէ վերջ 3–5 պիտի ընդունի ամէն անոնք՝ որոնք կ'ուզեն իր խնամքը յանձնուիլ և ապահովապէս գոհ մնալ։

Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ժամը 12 էն 2 աղքատաց ձրի ակռայ հանել։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ․ Գըճճեան կը յայտարարէ նաեւ թէ՝ հնարած է ամենագոյելի երկու դեղ (էլիքսիր տանթիֆրիս և փուտր տանթիֆրիս) որոնք գործածողները յանձնուոս գոհ պիտի մնան, տեսնելով իրենց բերնի մաքրութիւնը, լինդերու առողջութիւնը և ակռաներուն անփտաս մնալը։

Նոյն երկու դեղերը կը վաճառուին Էօզպէքիյէ, Տ․ Ա․ Մանոթֆիայի դեղարանը։

330

ԴԷՊԻ ԻՍՄԱՅԻԼԵԷ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿՔ ԵՒ ԸՆԿ․

Ամերիկեան Դերձակ եւ Ընկ․ կը յայտարարեն թէ՛ իրենց նախկին բոլոր յաճախորդաց եւ թէ՛ ամէն անոնց՝ որոնք կ'ուզեն նոր յաճախորդ ըլլալ, թէ՛ ներկայ հոկտ․ ամսոյ 10էն սկսեալ պիտի բացուի Իսմայիլիյէի պողոտային վրայ Իսթըրն Թելէկրաֆի դիմաց, Դըլիւպ Ալըմանի տակ, իրենց նոր դերձակի վաճառատունը։

Ընկերութիւնը ամէն ջանք ի գործ դրած է կերպասներու մաքուրին ընտրութեան եւ գոյներու ամէնու ճաշակին յարմարութեանը։

Մեր կարի ու ձեւի մաքրութեանը համար, մեր ունեցած յաճախորդներու գոհունակութիւնը կը բաւէ ապացուցանելու թէ՝ երկու սեռին ալ — արանց եւ կանանց — հագուստի բոլոր ճիւղերուն մէջ պատրաստ ենք գոհացնելու ամենէն նրբաճաշակներն անգամ։

Մէկ անգամ փորձեցէք եւ պիտի հաստատէք մեր յայտարարութեան ճշդութիւնը։

Կը կրկնենք, կերպասի լաւութիւնը, գործի մաքրութիւնը եւ ճշդապահութիւնը կատարեալ է։

335 ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿՔ ԵՒ ԸՆԿ․

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Սէն–Փեթերսպուրկէն Դեկտ․ 14 թուականաւ «Նէր–Ռեսր» կը հեռագրեն․—

Ռուս կառավարութիւնը և ոչ մի ժամանակ այնքան զբաղուած էր Մակեդոնական խնդրով քան սոյն վերջին շաբաթներս։ Մօտ մէկ տարի է որ Մակեդոնիա ապստամբական դրութեան մէջ է և միայն վերջերս սկսաւ Ռուսիան խիստ մօտէն հետաքրքրուիլ այդ հարցով։ Որովհետեւ Նիկոլա Բ․ Կայսրը որ իւր Կ․ Պոլսոյ ներկայացուցչին միջոցաւ Բարեփոխութեան ծրագիր մը (Մակեդոնիայի մասին) առաջարկած և անոր անմիջական գործադրութիւնը խնդրած էր, անգամ մը եւս իմացաւ թէ Սուլթան Համիտի խօսքին կարելի չէ հաւատ ընծայել, քանի որ այն ծրագրի խնդիրը բարձի թողի ըրաւ՝ հակառակ ցոյց տրուած սկզբնական փութկոտութիւններուն։ Ռուս կառավարութիւնը մէկ կողմէն Սուլթանի սուտ խուլ ձեւանալը և միւս կողմէն Մակեդոնիոյ մէջ պատահած նորանոր դէպքերը ի նկատ առնելով կայսրութեան պաշտօնական կազէթին մէջ այնպիսի յայտարարութիւններ կը հրատարակէ Մակեդոնիոյ մասին, որոնք լաւ տեղեակ մարդոց ըսելով՝ վերին աստիճանի կարեւորութիւն ունին։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ կազէթի հրատարակած բոլոր բաները ուղղակի Նիկոլա Բ․ Կայսեր բերնէն կամ քովէն կուգան։ —Յամենայն դէպս ինչ որ խիստ նըկատելի է՝ այն է թէ և ոչ մի ժամանակ ռուս պաշտօնական շրջանակներու մէջ այնքան ծանր լեզու գործածուած չէ քան այս վերջին օրերս, և այս թշնամական հոսանքը՝ պարզապէս առաջ եկաւ Սուլթանի Բարենորոգումներ կատարելու համար ցոյց տուած դիմադրութեան շնորհիւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնքէն Դեկտ․ 14 թուականաւ կ'իմացընեն․—

Երկու օր առաջ Թուրք զօրքերը վայրենի ոճրագործութիւն մը կատարեցին Մակեդոնական սահմանագլխէն քանի մը քիլոմէթր հեռու փոքրիկ գիւղի մը մէջ։ Երեսունի չափ մարդիկ զբաղուած էին տուն մը շինութեամբ երբ յանկարծ շրջապատուեցան Թուրք զինուորներէն․ խեղճերը բնաւ զէնք չունէին՝ բայց ամէնքն ալ իրենց կանոնաւոր անցագրերը ցոյց տուին․ անօգուտ, ամէնքն ալ բանտուեցան և անոնցմէ քսան և չորս հոգի անգթաբար խողխողուեցան Ապտիւլ–Համիտի հաւատարմագոյն զօրքերէն… Զարհուրելի խառնիճաղանճ զօրքը տեսակ մը անասնական քրքիջ ունէր իւր դէմքին վրայ երբ այդ բարբարոսական և անհաւանապէս զզուելի գործը կը կատարէր։ Ինչ տէր, ինչ ծառաներ…։

—Սալոնիկէն առնուած լուրերուն նայելով Մակեդոնիոյ գլխաւոր քաղաքներու՝ Մանասթրի, Իւսքիւպի, Տրամայի, Մէլէնիքի, Սէրէսի և Սալոնիկի բնակիչները փրփրած վիճակի մէջ են, Ռուսաստանի դէպի Մակեդոնական խնդիրը բռնած դիրքին համար։ Յայտնի է թէ յիշեալ քաղաքներու բնակչութեանց ջախջախիչ մեծամասնութիւնը բաղկացած է յոյն հասարակութենէն, և Յոյները Մակեդոնիան հելլենական երկիր մը կը նկատեն, քանի որ Մակեդոնիոյ 3 կամ 3 1/2 միլիոն բնակչութենէն առնուազն 2–1/2 միլիոնը Յոյներ են իսկ մնացածները Թուրք և ուրիշ ազգութիւններ՝ որոց մէջ սլաւ ցեղին պատկանողները աւելի բազմաթիւ են։

Յոյներուն համոզումը այն է թէ Պուլղար իշխանութիւնը Ռուսիոյ ձեռաց գործիքն է, իսկ Մակեդոնիոյ արդի դրութիւնը Պուլղար կառավարութեան դրդումով առաջ եկած է, որովհետեւ Պուլղար հրոսակախմբերը նոյն իսկ իշխանութեան մէջ կը կազմակերպուին և իրենց բոյնը Պուլղարիոյ մէջ կը գտնուի։ — Տիրող ոգեւորութենէն դատելով այնպէս կը թուի թէ Յոյները (Մակեդոնիոյ) երբէք չպիտի հանդուրժեն որ Պուլղարական ազդեցութիւնը մեծնայ Մակեդոնիոյ մէջ՝ «քանի որ երկիրը իրենցն է և ոչ քանի մը հատ տրուկօ Պուլղարներու (Մակեդոնիոյ մէջ Պուլղարներուն տրուած անուն մը)»։

Յոյները կը յուսան թէ Աւստրիա որ այնքան շահեր ունի Մակեդոնիոյ մէջ և իւր աչքը տնկած է ներկայ Մակեդոնիոյ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

(6)

ԳՈՋԱԲԱՇԻՆԵՐԸ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

(Շար․ նախորդ թիւէն)

Խանթուամանից Օհանը, որ Խան Աբդալի, Խան Մահմուդի եւ Բադիր Խան բէգի սիրելին էր, իւր հայրենի գիւղից նոր էր գաղթել եւ Վան քաղաքի Խօջենց տան հարս տուած Շուշան դասեր մօտն էր ապրում։ Օհանը թէ իւր բնական խելքով եւ թէ ուսումով շատ բարձր էր Վասպուրականի հայ կարդացողներից։ Նա շատ հակառակ էր Գօջաբաշիներին եւ նոցա համախոհներին, որոնք տզրուկների նման հասարակ ժողովրդի արիւնն էին քամում, սակայն ժողովրդի սաստար դասակարգը խորշում էր նրանից, որովհետեւ նորա ազատամիտ գաղափարներից բողոքականութեան հոտ էր գալիս, այդ պատճառով էլ բողոքական Օհան անունով էին ճանաչում նրան վանեցիները, որովհետեւ հակառակ էր նա ոչ միայն ժողովրդի անհաշտ թշնամիներին, այլ եւ քարոզիչ վարդապետներին, Առաջնորդին եւ անկուշտ աէրտէրներին, որոնցից շատերը միացել էին գիւղացիների արիւնը ծծողների հետ եւ աւերչակում էին միամիտ ժողովրդին իրենց կարծանիք եւ մոլար նախապաշարումներով։ Ժողովրդի այս ներքին թշնամիների հետ պատերազմել էր հարկաւոր, բայց Օհանը մենակ էր մնում իր խորհած գաղափարների մէջ․ ազնիւ մտքերը նորանում ալէկոծում էին կատաղի ծովերի անհաղորդ ալիքների սաստկութեամբ։ Եկեղեցականից դասակարգում միայն իւր համագիւղացի Տէր Մուշեղին էր համակրում եւ վստահաբար իւր գաղտնի խորհուրդները յայտնում․ բայց ժողովուրդը նրան էլ էր ատում ու հալածում․ որովհետեւ քահանայ լինելով մէկտեղ՝ զէնք էլ էր գործածում։ Քամի Գէլօի բերած զէնքերն ընդհանրապէս Օհանի կարգադրութեամբ էր բաժանվում նրանց, որոնք գաղտնի ընկերութեան կանոնադրի համաձայն գաղտնապահութեան ուխտն էին առել տէր Մուշեղին Աւետարանի վրայ ձեռք դնելով եւ սովորական երդում անելով։

Շարա Իշխանականն էլ իւր բարեմտութեան ծայրագունութեանը հասնելով՝ աւելի Թուրք կառավարութեան գործիք էր դարձել՝ քան Ներսէս Կաթողիկոսի խորհուրդների հետեւողը։ Օհանը նկատել էր նորա վատ ընթացքը եւ Երեւանում հաստատուող Նղնջենց Մուրատին հաղորդեց Քամի Գէլօի ձեռքով, այնուհետեւ սկսուեց Տէր Մուշեղի միջոցով դառնալ գործերը, մինչեւ որ Թրքական պետութեան հետ կարծանեցաւ եւ Հայկական Գօջաբաշութիւնը որ մի տեսակ ազգապետութեան կամ իշխանապետութեան պաշտօն էր համարվում։

Օհանը նկատում էր որ բարբարոս գօջաբաշիների որդիները ձգտում էին իրենց հայրերու ազդեցութիւնը ձեռք բերել, որի համար էլ թողեց նա բոլորովին իւր հայրենի գիւղը եւ շարունակ քաղաքումն էր բնակվում, որ նորանոր ընկերներ գտնէր եւ իւր խորհուրդները գործադրէր։ Այս ժամանակամիջոցում բոլորովին փոխուեցաւ կառավարութեան դրութիւնը։ Շարայ իշխանն էլ եւ քշուեցաւ բոլորովին հասարակ մարդկանց ընկերութիւնից։ Տէր Մուշեղը մեռել էր․ Օհանը խիստ շատ էր ցաւում մի այնպիսի ընկերից զրկուելուն համար։ Նա Վան քաղաքում բաւական ժամանակ անցկացնելով, ծանօթացաւ Դպրենց Պօղոսին, որ ժամանակ հարստութեան կողմից առաջին մարդն էր համարվում Վանում եւ կրօնասիրութեան տիպար մի անձնաւորութիւն։ Դպրենց Պօղոսի բարեգործութիւնների մասին շատ արժանահաւատ անձինքներից լսել էր Օհանը․ մինչեւ սուրբ ունեցաւ մի անգամ նորա հետ տեսութիւն անելու։ Առաջին տեսութեամբ Օհանը կարծեց թէ Տէր Մուշեղը կենդանացել էր, այնքան որ նրա դէմքը, ձայնը ու շարժումները նմանում էին հանգուցեալ քահանային։ Բայց Պօղոսը փոքր ինչ հասակով կարճ եւ տակաւին անմիրուք մի երիտասարդ էր։

Դպրենց Պօղոսը հարստութեան հետ ունէր նաեւ անհման քաջութիւն եւ սրտի ազնուութիւն։ Ողջ Վասպուրականում նորա նման ազգային պատմութեան ծանօթ մէկը չէր ճանաչվում։ Նա հազիւ թէ իւր տասներեք քահանայից մի քիչ կարդալ եւ գրել էր սովորել՝ քանամեայ հասակում։ Սուրբ գրքի պատմութիւնը չկրցանակել էր մինչեւ Ղովտի պատմութիւնը։ Այնուհետեւ Աստուածաշունչը փաթաթել ու տալապում էր դրել, որ իւր միւս երեք եղբայրներն եւ զաւակները չը կարդային, որովհետեւ Ղովտի եւ նորա աղջկանց կեանքի պատմութիւնը նրան գայթակղեցրել էին։ Պօղոսի եւ Օհանի տեսութիւնները հէնց առաջին առթիւ Ղովտի պատմութիւնն եղաւ․ որովհետեւ Պօղոսն ինչ կարդացող անձի հանդիպէր, հարց էր անում իւր գայթակղած միտքը բժշկելու համար։ Օհանը հաստատուն փաստերով համոզեց Պօղոսին, որ Ղովտն եւ իւր աղջիկներն այդ յանցանքը մեղք գործելու կամ չար նպատակի համար չէին գործել․ Սոդոմի երկրի կործանումն եւ Ղովտի կնոջ պատժուիլն, աղջիկներին կարծել էին տալ, որ աշխարհումս ոչ ոք չէ մնացել անպատիժ․ Նորա համար էլ Աստուած մեղք չհամարեց նոցա գործածը» որպէս Պատմութիւնը՝ Ս․ Գրքի անաչառութիւնն է երեւան բերում։

ԱՓԱՇԱՂՈՒՆ

(Շարունակելի)

Ց. ՓԷՄՊԷՃԵԱՆ եւ Ընկ.
ԳԱՀԻՐԷ (ԵԳԻՊՏՈՍ) 391
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐՈՒ
Յատկապէս պատրաստուած առաջին տեսակներ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ — ՀԻՆ ԶԱՊԹԻԷԻ ԴԻՄԱՑ
Հեռագրական Հասցէ՝ — ՓԷՄՊԷՃԵԱՆ ։ Թելեֆոն՝ Թիւ 689 ։ Նամակատուփ՝ Թիւ 129

գոնէ մէկ մասին վրայ, երբէք յանձն չի պիտի առնէ Ռուսիոյ ոտնձգութիւններուն տեղի տալու, կը յուսացուի թէ այս մասին Իտալիան ալ անտարբեր չի պիտի մնայ, քանի որ այս պետութիւնն ալ աչք տնկած է Մակեդոնիոյ մէկ մասին վրայ։ —Ասկէ զատ՝ ինչպէս Թուրքերը կ'ըսեն «Մօֆ իյնողը՝ օձին կը փաթթուի» Մակեդոնիոյ Յոյները ուրիշ բան մ'ալ կը յուսան. Յունաստանի ազատութենէն ի վեր Յոյները անսահման վստահութիւն մ'ունին Անգլիոյ կառավարութեան վրայ, և կը կարծեն թէ Անգլիա թէպէտ չահեր չունի Մակեդոնիոյ մէջ և ոչ ալ ձգտումներ անոր նկատմամբ, պիտի ջանայ Ռուսական առաջխաղացութեան խոչընդոտ հանդիսանալ, յոյս մը որ թէ՛ պարապ է և թէ՛ լեցուն, որովհետև Անգլիական կառավարութենէն ամէն բան կարելի է սպասել... իսկ թէ Գերմանիան ինչ դիրք պիտի բռնէ։ Այդ մասին այս տեղ ամէնքը կը հաւատան թէ ինչպէս միշտ, այս խնդրի մէջ ալ Սուլթանի պաշտպան պիտի հանդիսանայ կամ գաղտնի և կամ արձակ համարձակ։

Ի՛նչ որ որոշեն պետութիւնները և ի՛նչ որ ալ պատահի ապագային մէջ, Մակեդոնիոյ Յոյները բնաւ տրամադրուած չեն Պուլղարներու գերիշխանութեան կամ ազդեցութեան տակ մնալու...։

ԳՈՂ ՄԺՏՕ

Սոյն հրատարակութիւնը՝ որ Աղեքսանդրիոյ «Արաքս» տպարանին մէջ կը հրատարակուի, եւ որուն հասոյթը հեղինակին կողմէ նուիրուած է որբանոցներուն, հասած է մինչեւ 11րդ. պրակը եւ մէկ քանի օրէն կ'աւարտի։

Բաժանորդագրողները պէտք է դիմեն Թերթիս Խմբագրութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ն. Վ. ՊՕՂՈՍ ՓԱՇԱ

Ն. Վսեմութիւն Պօղոս Փաշա Նուպար այսօր —Չորեքշաբթի— Գահիրէ հասաւ։

Թէպէտ ասկէ առաջ «Արշալոյս» ժողովրդային Գետէն առնելով ծանուցած էր Նորին Վսեմութեան Գալուստը, սակայն, միեւնոյն ֆրանսական թերթը օր մը յետոյ իր տուած այդ սխալ տեղեկութիւնը հերքած էր։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆԸ

Անցեալ շաբթու Ազգ. Գաւառական Պատկ. Երեսփ. Ժողովը գումարուած է Ազգային Առաջնորդարանի մէջ ընդ. նախագահութեամբ Գեր. Առաջնորդ Հօր և Ատենապետութեամբ Նորին Վսեմութեան Տիգրան Փաշայի։

Ժողովը զբաղած է մէկ քանի կարեւոր խնդիրներով և իր որոշումը տուած, որոց մէջ է կ'ըսուի, Ազգային կալուածներէ միոյն վաճառումը, տէր պապաներու ամսականին յաւելումը՝ իրենց բարոյ (*) պաշտօնավարութեանն համար անշուշտ, Հանգուցեալ Արժանապատիւ Տէր Եղիշէ աւագ Քահանայի համար որոշուած ամսականի տեւականութեան խնդիրը և ուրիշներ։

Ազգային Երեսփ. Ժողովոյ ներկայ գումարման մէջ տրուած որոշմանց մանրամասնութիւնները ծանուցանելը մեզմէ բաւական աւելորդ է, քանի որ՝ ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողները, առաջնորդարանը նո՛յն ընթացքը կը բռնէ ժողովուրդին հանդէպ, ինչ որ կ'ընէր ա՛յն ատեններ, երբ հայ տպագրութիւն և Մամուլ գոյութիւն չունէր Եգիպտոսի մէջ։ Աւելորդ է նոյնպէս մեր պատուարժան ժողովականներուն յիշեցնել թէ՝ եղած են երանելի ժամանակներ — ասկէ 20–30 տարի յառաջ— որ Պոլսոյ Կեդր. Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ հայ լրագրութեան ներկայացուցիչները իրենց մասնաւոր տեղը գրաւած են, և Ընդհ. Ժողովոյ նիստերը գրեթէ նոյնութեամբ հրատարակուած։

Եթէ Պոլսոյ Կեդրոնին մէջ ասկէ քառորդ դար մը առաջ ժողովներուն բռնած ընթացքը ժողովրդասիրութիւն և յառաջդիմութիւն պիտի նկատենք — տարակոյս չկայ — Եգիպտոսի հայութիւնը՝ հակառակ իր յոխորտանաց թէ՝ յառաջդիմութեան շաւղին մէջ է կամ պիտի մտնէ, իր վրայ շատ աննպաստ գաղափար մը կազմել պիտի տայ թէ՝ շատ յետադէմ է և պիտի մնայ։

ՀԱՐՑ-ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Նոր հրատարակութիւն մը ահաւասիկ, որուն երրորդ պրակը այսօր իսկ մամլոյ կը յանձնուի։

Մեզմէ շատերուն ծանօթ Մահտեսիգիրը, Տիար Սեդրաք Օտապաշեան, «Արշալոյս»ի 212, 213 եւ 214 թիւերով «ինչո՞ւ կը հեռանամ» վերնագրով իր մեծածաւալ հրաժարականը.. գրելէ վերջ, մեր ծանօթներէն մէկուն ըսածին պէս, մինչեւ ցարդ մատ մը իսկ հեռացած չէ... Լսարան–Ընթերցատունէն. եւ ի՞նչ ընէ նէ կը հաւնիք։ Այս անգամ գիշերը ցերեկին խառնելով բոլոր հայերէն ու ֆրանսերէն բառարաններուն մէջ քուրս մը կ'ընէ, եւ Գրական-մասնաճիւղ անունով բառ մը գտնելով, մեկուն պես՝ էվրէքան կը չպռտէ։

Ծնունդը անթերի էր. Սեդրաք՝ տպագրուած թղթէ զգեստ մը կը հագցնէ իր հարազատ զաւակին, ու ամէն ինչ կատարեալ է...։ Եգիպտացիներէն անոնք որ — ինչո՞ւ եգիպտացի չ'ըսենք, քանի որ ազգային առաջնորդարանը այնպէս պիտի ընդունի 3 էն՞հինգ տարիէ ի վեր հոս հաստատուողները — եգիպտահայ գրական հրապարակին վրայ քիչ շատ ծանօթ են, եւ անոնք որ համակիրներ են ընթերցարանի մը գոյութեան, իրենց բարեկամական ակնարկներով կը շոյեն Սեդրաքին... հարազատը, ու ձեռքով ալ շոյած ըլլալու համար զայն, իրենց կարծիքները գրաւորապէս կը հաղորդեն ու ահաւասիկ «հարցպատասխաններ» ուն ինչ ըլլալը։

Գրական Մասնաճիւղին Սեդրաքը, կենդանի էակներու փայփայանքէն կ'երեւի թէ գոհ չ'մնալով՝ հանգուցեալներէն ալ բան մը կ'ըսպասէ ու ի՞նչ կ'ըսէք, կը յաջողի ալ. Բաւական մէջ ազգային բարերար Կարապետ Գալուստին հետ յարաբերութեան կը մտնէ եւ երկվայրկենական մը անոր լուսանկարը կ'առնէ որ այսօր զինկոյի վերածած ու «Արշալոյս»ի տպարանին յանձնած է «հարց պատասխաններուն» սկզբնաւորութիւնը զարդարել տալու համար։

Լսարանի Գրական Մասնաճիւղին Սեդրաքը, անզգալաբար երկու գեղեցիկ եւ մէկ ալ անախորժ շարժում կ'ընէ սակայն այս առթիւ. առաջնոյն գեղեցիկէն մին՝ «հարց պատասխաններ»ու գաղափարին յղանալն է, եւ միւսը՝ որ շատ աւելի հետաքրքրական եւ պատմական պիտի ընէ «հարց պատասխաններ»ու հրատարակութիւնը Սեդրաքին անունին հետ, Կարապետ Գալուստին լուսանկարն է իր յարակիցներով. իսկ երկրորդը՝ անախորժը չ'կրկնելու համար — այդ հրատարակութիւնը Եղիշէ Թորոսեանի ձեռքով կատարուիլն է. թէ ինչո՞ւ. կը պատասխանենք. — որովհետեւ եթէ Պարոն Օտապաշեան քիչ մը դիւանագէտ ըլլար, քիչ մը սանկ փիսեոց Նազիկին բարեկամ, քիչ մ'ալ առաջնորդարանը ներկայացնող մարմնոյն մէկ մասին հաճելի ըլլալ ուզէր, շուտով պիտի կռահէր թէ՝ Եղիշէ Թորոսեան, Գալստեան մեծանուն կտակարարին մէկ քանի դրուշը առած ըլլալուն համար — միշտ իր չարաչար յոգնութեանց փոխարէն — միջոց մը կը փնտռէր իր անմոռանալի երախտագիտութիւնը յայտնելու այդ բարեգործ մարդուն ու «հարց պատասխաններ»ու տպագրութիւնը՝ անոր այդ փափաքը կը լրացնէ եւ ուրիշ առթիւ անշուշտ պիտի բացատրուի թէ՝ ի՞նչպէս։ Իսկ այժմ՝ Եղիշէ Թորոսեան պիտի ըսէ թէ՝ «այս ուրախութիւն որ իմս է՝ լցեալ է։»

Սեդրաքը պիտի պոռայ թէ՝ «ե՛ս մտածեցի...»։

Օտեանը՝ իր ամուլ կեանքին եւ զեխզեխութիւններուն վրայ ողբալով՝ ի լուր աշխարհի պիտի գոչէ Աղեքսանդրայէն. «Արշալոյս»ի Թորոսեա՛նը...։

Փենիկի Բիւրատը՝ իր սաղիմական սարկաւագի սեւ ճիպպէն՝ — որ իրեն համար կեղծիքի հոմանիշ է — հագնելով՝ բուրվառը ձեռքը, «Եւ եւս խաղաղութեան» ին հետ պիտի չպռտէ. «մեր Եղիշէն...։»

Ալփիարը՝ ա՛խ... Մըսըր ըլլայի մէ՝ սա «հարց պատասխաններ»ուն համար ըլլալիք ծախքերը՝ «ես կը տպագրեմ» ըսելով առնէի ու փախէի... կը մրմռայ։

Փարոսի մատակ-արար Միրանեանը՝ վա՜յ չունչանորդի... մեր բարուճը ձեռքերնիս աքսու պիտի մտածէ։

Նազարէթը՝ (ձեռքերը շփելով) չ'կրցա՛նք... վկայական...։ Այս ի՛նչ գժբաղդութիւն։

Տէր Մամբրէն՝ անառակի մե՛ծ...։

Ա. Մալումեանը՝ էվրէքա...։

Վահէն՝ իրաւ որ շատ աղւոր է։

Հայկը՝ ճըրթ ճըրթ կաւրէ կոր...։

Պալեանը՝ ժողովու՛րդ...

Բենեկոնը՝ մատս մէջն է։

Յար. Լ. Ս. Շամլըեանը՝ ես այս գործին մէջ ձեռնպահ եմ, բարեկա՛մ։

Ս. Փափազեան. ա՛խ... Նոր-Օ՛ր... եաւըրգ փարալարա։

... Ժամանակը անցաւ ու գեռ չ'վճարեցիք. Նոր տարի է պիլանչօ պիտի պատրաստենք։

Գարեգինը՝ անոր Եղիշէ կ'ըսեն։

Նորիկը՝ իրա՞ւ է... քեզի։

Սահակեանը՝ ու՞ր էք չէք երեւար... (սանկ փարա ուզելու ձեւով մը)։

Տիգրանը՝ ուղղամտութիւն բարեկամ. ուղղամտութիւն... ահա քեզի խրատ մը որ առանց փարայի կրնամ տալ...։

Վարդանը՝ խօսք ունիմ...։

Լսարանը՝ մնաս չ'ըրի նէյէ։ 15-20 ոսկի մ'ալ չահ կայ։

Մեր Լեւոնը՝ հատ մը կնճենք...։

Տայի Գասնիկ՝ փիւփիւն պաղըղը...։

Սիրունեանը՝ հին վարժապետի մը պէս, փառք քեզ Աստուած։ Աղբա՛ր. այսպէս ազգային լու՞ր կ'ըլլայ. սըվոր «ազգայիններու քըրօնիկ» վերնագիրը ինչո՞ւ չը դրեր։

Ա. Աճէմեան՝ աղէկ գօղքօ էր...։

Ուրիշներ ալ հիմակու հիմակ չենք գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ըսեն. բայց կը մտածենք թէ՝ կրնայ ըլլար որ օր մը հողակոյտի մը վրայ կեցած գլուխնին շարժելով ըսեն։ Մե՛ղք որ շուտ մեռաւ...։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Կիրակի օրը՝ Զօրիկ աղա՝ —երկանեանը— հօրթին խագըխը տեղէն հաներ է։ Մանրամասնութիւնք կը պակսին... հետեւաբար ուրիշ թիւերով...։

ԱՐԱՔՍ-ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

Գիտե՞ս ա՛, դասաւանդութիւնք սկսած են և կը շարունակուին։ Այս բարօլան կ'երեւի թէ մէկ մարդը՝ Տ...ը, բարկացնելու համար մեզի կ'ըսուի. բայց դէշ լուր չէ կարծենք։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ս. Պետերսպուրգ 26 դեկտ. — Արտաքին գործոց նախարար Լամսդորֆ կոմսը Մակեդոնական հարցը իր տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար մեկնեցաւ, եւ Պուլկարիոյ ու Սերպիոյ մէջ ջերմապէս ընդունուեցաւ։

Ճիպութի 26 Դեկտ. — Առաջին կառախումբը այսօր Ասիս-Հարար կ'ըսպասուի։

Ճիպութի-Հարարի երկաթուղւոյն բացման հանդիսին առթիւ, Մենելիք Կայսրը այցելութիւն տուաւ Պ. Պօնուրի, որ Ֆրանսական կառավարիչ է։

Մատրիտ 27 Դեկտ. — Հիւմպէրթ ընտանիքին յանձնումը (extradition) կատարուած է։ Անոնք այս երեկոյ ժամը ութը քառորդ անցած ճեպընթացով Բարիզ մեկնեցան։

Թանճէր 28 Դեկտ. — Ապստամբները Մուլութանին զօրքերուն հետ բաղխում մը ունեցան։

Ֆէսի մէջ մեծ շփոթութիւն կը տիրէ։

Բարիզ 29 Դեկտ. — Հիւմպէրթ ընտանիքը այս առտու կառքով բանտապահներուն յանձնուած է ու եւս Հիւմպէրթ ալ ազատ թողուած է։

Պետերսպուրգ 29 Դեկտ. — Զեմսթրովներուն հոս հասաւ. նա Կառավարչական Պալատը իջեւանած է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՀԷՐ ՓԱՇԱ. — Գահիրէի կառավարիչ Մահէր փաշան՝ ամսոյս 28ի Կիրակի գիշերը վախճանած է իր ապարանքին մէջ, 2 ամիս տառապելէ յետոյ։

Յուղարկաւորութիւնը նոյն օրը միջօրէին ժամը 3ին կատարուեր է խիստ մեծ շքով։

Ն. Բ. Խտիվը՝ իր կողմէն պատուիրակ ղրկած էր Սայիտ պէյ Զիւլֆիքարը, զինուորական պատիւներ կատարուած են հանդիսապէս որը բանակէն էր և 8 տարի առաջ պատերազմական Փոխ-Նախարար է։

Հաւանական է որ Աղեքսանդրիոյ կառավարիչը յաջորդէ հանգուցեալ Մահէր բաշային։

—Իտալացի ծանօթ բժշկապետ՝ Պր. Ֆօրնարիօ, վաղը կը մեկնի Գահիրէէն իր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար. ինչպէս որ գիտենք անուանի Տօքթէօրը Մեսսինայի հիւանդանոցին բժշկապետ անուանուած է։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Խարթում (Սուտան) Ա. Ի. Շնորհակալութիւն Ձեր համակրալից տողերուն համար։

«Ցաւերգք Հայրենեաց»ը փոսթին յանձնեցինք։ Փոխարժէքը գանձուած է Պանք-օֆ-Էժիփթէն։

Գահիրէ * * * «Արշալոյս»ի ցրուիչը Թերթերու ուղղութեան հետ ո՛ և է յարաբերութիւն չունի եւ անոր օտարազգի –Ֆելլահ– ըլլալը ատիճան մը եւս կը թոյլատրէ զինքն իր շահերով զբաղելու. եթէ ատիկայ գտնէ նա՝ նոյն իսկ «Ազատ Խօսք»ի մէջ. զա երբէք մեզի չի հետաքրքրեր եւ չ'վերաբերիր ալ։ Փափաքելի է որ դուք ալ մեզի հետ քիչ մը լայն մտածողներ ըլլաք։

Գահիրէ Հ. — «Արշալոյս»ի ցրուիչը ազատ է «Մուայեատ» եւ «Էլ-Ահրամ» ալ ծախել իր շահուն համար։ Եթէ նա Առաջնորդարանը գըրագիր ըլլար լեցուն ամսականաւ, եւ իր պաշտօնին յատկացուած ժամերը թերթերու՝ սկօչէ, հաշուակալութիւնը (*) ընելով մէկ թերթէն 20-40 եւ երբեմն ալ մինչեւ 60 ոսկի բացեն ձաղկեր, այն ատեն մեղադրելի էր...։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՎԱԶԳԷՆ-ԵՐԳԱՐԱՆ

Ստացանք Վազգէն-Երգարանը, բանաստեղծութիւններու, ազգային, յեղափոխական, սիրային եւ ժողովրդական երգերու ճոխ հաւաքածուն, որուն անհամբեր կը սպասէր հայ հասարակութիւնը։

600 մեծագիր երեսներէ բաղկացած, ընտիր թուղթի վրայ, գեղեցիկ պատկերներով զարդարուն սոյն Երգարանը՝ կուգայ մեծ պակաս մը լրացնելու մեր աղքատիկ գրականութեան մէջ։

Գինն է, ճամբու ծախքով 1 ու կէս տոլար Գնել փափաքողք պէտք է դիմեն

K. KHORANIAN

379 P. O. Box, Lynn Mass. (U. S. A.)

Ձեռքէ կը ծախուի Ամերիկա «Հայրենիք»ի տպարանին մէջ, եւ ի Գահիրէ «Արշալոյս»ի խմբագրութեան քով։

Արտասահմանի համար 7 Ֆրանք

Պարսկաստանի » 6 »

Ծանօթ. —Սոյն երգարանը որչափ որ քանի մը անձերու անհատական ջանքերով հրապարակ ելած է սակայն, ինչպէս գրքին կցուած յայտարարութիւնները կը ցուցնեն, ամբողջ հասոյթը յատկացուած է զուտ բարեսիրական գործի մը։

ՆՈՐԱՀՆԱՐ
ՅՈՒՇԱՐԱՐ
ԺԱՄԱՑՈՅՑ

Այս նոր ժամացոյցը «Յուշարար» (Memento)ն է, որն որ իբր ժամացոյց՝ ամէն տեսակէտով կատարեալ լինելէն զատ (խարսխային շարժում, ամուր, սիրուն ու եւ է պակասութենէ զերծ) իբր յուշատետր ծառայելու ալ յարմարցուած է, որովհետեւ ժամացոյցի տախտակին վրայ՝ մէն մի ժամու դիմաց՝ յատուկ տեղեր կան, ուրուան մէն մի ժամուն կատարելիք գործերն նշանակելու համար։ Իսկ ժամացոյցին ետեւի կողմը, երկու կափարիչներ գտնուելով, երկրորդ կափարիչը նոյնպէս յարմարցուած է աւելի երկար նօթեր առնալու՝ օրինակ շաբաթուան կամ ամսուան մէջ կատարելիք գործերու համար։

Դրուածները դիւրութեամբ եւ շուտ կեղծուին։

Ժամացոյցը պատրաստուած է սեւացած պողպատէ եւ անփոփոխ արծաթագոյն։ հետը կը գտնուի կապար գրիչ մը՝ շղթայով մը ժամացոյցին միացած։

Ժամացոյցը, շղթան կապար գրիչը միասին կը ծախուին (29) ՔՍԱՆ ԵՒ ԻՆԸ ֆրանգի։ Մաքսը գնողին վրայ, իսկ ճանապարհածախսը հնարիչին վրայ է։

Այս նորահնար ժամացոյցը՝ որ իր նորութեամբ, օգտակարութեամբ եւ աժանութեամբ ամենուն մատչելի է, մեծ յաջողութիւն մ'ունենալու կոչուած է։

Ցանձնարարութեանց համար դիմել «Արշալոյս»ի

ՆՈՐԱՀՆԱՐ
ՅՈՒՇԱՐԱՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑ

ՅՈՒՇԱՐԱՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑ
ԺԱՄԱՑՈՅՑ

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ՑԱՒԵՐԳՔ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑԻ ԵՒ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

Թղթակազմ
ՑՈՒՑԱԿ Է.

	Նախորդ Ցուցակին գումարը			897,5
	Մեծապատիւ Տիարք			
63.	Ս. Ս. Սոֆի.	5	Օրինակ	150
64.	Մ. Վ. Շ.	1	»	10
65.	Գ. Պ. Գ.	1	»	10
66.	Ապահ	2	»	10
67.	Կայծակ	1	»	10
68.	Աչոտ Սեդրաք	1	»	10
69.	Ե. Աստուրեան	1	»	10
70.	Կ. Մ. Ասիթ.	5	»	50
71.	Օր. Ե. Մ	1	»	10
72.	Տիչ. և Ընկ.	1	»	10
	Գումար			1177 5

(Շարունակելի)

Սիպիլի ՑՈԼՔԵՐ անուն բանաստեղծական գողտրիկ հատորը որ մաքուր տպագրութեամբ հրատարակուած է Նշան Պապիկեան գրատան կողմէ, կը ծախուի 5 զրշ. Գահիրէի մէջ։ Դիւղաքաղաքները կրնան ստանալ սոյն գիրքը 5 1/2 զրշ. ի նամականիշ ղրկելով առ

Vahé Djérahian
Poste restante Caire

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՔԱՐՏԷՍ ԵԳԻՊՏՈՍԻ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Ռ. ՆՇԱՆԵԱՆԷ
Ի ԳԱՀԻՐԷ
—o—

Ն. Բարձրութիւն Խտիվէն և ուրիշ կարգ մը բարձր անձնաւորութիւններէ վարձատրուած և յանձնարարեալ սոյն գեղագոյն Քարտէսը կը գտնուի նաև «Արշալոյս»ի խմբագրութեան քով։

Գինն է 25 ղրշ. ոսկ։

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾ
ԳՐԻԳՈՐ Մ. ԳԱՑՄԷՐԼԵԱՆ
Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը
Խաչատուրեան եղբարց Դեղարանին մօտ

Երկար տարիներ փորձ վարպետներու քով աշակերտելով, վերջերս ալ շապկագործ հանրածանօթ Տիար Հ. Փափազեանի քով չորս տարիներ աշխատած ու ստացած է արհեստին հմտութիւնը, և ուսումնասիրած բոլոր նրբութիւնները։

Այժմ մասնաւոր աշխատանոց մը բացած է Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը և պատրաստ ունի ու մասնաւոր չափի վրայ կը պատրաստէ շապիկներ, անդրավարտիքներ, գիշերնոցներ, շապիկներու օձիքներ (ֆօգօլ) և թեւնոցներ։

Շապիկի նորոգութիւններ ամենամեծ խնամով։

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ։

275

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Ի ՊԱԲ-ԷԼ-ԽԱԼՔ ՄԱՆՍՈՒՐ ՓԱՇԱ ԽԱԼԻՃ
Մուհարրէմ Պէյ դեղարանին քովի տան վերի յարկը

ՀԻՄՆԵԱԼ 1 ՄԱՅԻՍ 1900

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՓՃԵԱՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍի ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆին մէջ կը պատրաստուին Հայերէն եւ Եւրոպական լեզուներով ամէն տեսակ հրատարակութիւններ, մասնաւոր խնամքով։

Գիրքեր, Կանոնագիրներ, տեղեկագիրներ, շրջաբերականներ, Հրաւիրագրեր, Տոմսեր, Այցեքարտեր, Մահազդներ եւ այլ եւ այլ վաճառականական յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին չափաւոր գներով։

Յանձնարարութեանց եղած պահուն պէտք է համաձայնուած գնոյն կէսը կանխիկ վճարել եւ մնացեալը առարտումէն անմիջապէս վերջ։

Տպարանը բաց է ամեն օր առաւօտեան ժամը 7 էն 12 եւ կէսօրէ վերջ 2 էն մինչեւ 7 ը։

ՍԻՆԿԸՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՑԹԼԻՆԿԸՐ

Գալաթի փողոց. Խաղնէտարի սիփահանութիւն, Գրիֆթօլ Օթէլի ճիշդ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԸՐներն են եւ ատենցմ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է։

400 է աւելի վկայականներով եւ մեծայարգներով վարձատրուած, երաշխաւորեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ
Փարիզի 1900 ի Տիեզերական ցուցահանդէսին մէջ ստացած է.
ՀԱՅԹՈՒԹԻՒՆ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ
ՀԱՅԹՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ
ՀԱՅԹՈՒԹԻՒՆ Ն. Ք. [illegible] ՏԱՆ

Կեղծիքներէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐի յատկանշին.

ԳԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

Ձրի դասեր և նորոգութիւններ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենայից համար, յանձնարարգայ տանիքներուն մէջ.

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիններու եւ նորոգութիւն ամէն կարգի Մեքենայից

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ
ԿԵՆԱՑԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏԸ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐԸ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1 ՄԻԼԻԱՐ 563,961 ՀԱԶԱՐ ՖՐԱՆՔ

Ապահովագրեալներուն կը բաժնէ ամենէն աւելի շահաբաժիններ։ Ապահովագրեալներուն պրէմին վճարած է կամ ի նպաստ երենց գումարած է 3 ՄԻԼԻԱՐ 563,961 ֆրք որ գրեթէ աշխարհի ուրիշ որեւէ ընկերութենէ մէկ միլիոն աւելի է.

Գ. Գ. ԲԻՐՋԻ ԵՒ Ժ. ՎԱԼՏԻՆ ընդհ. ներկայացուցիչք ի Գահիրէ

Աշխարհի մէջ գտնուող ուրիշ որ և է ընկերութենէ աւելի երաշխաւորութիւններ, ընդարձակ գործառնութիւններ և հրապարակի վրայ աւելի ապահովագրութիւններ ունի և աւելի ապահովագրեն կը կանէ.

Անդ. Թ. ՌՈՒԷԼ գլխաւոր գործակատար յԱգէքսանդրիա.

Օ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Նոր Պազարին մէջ, թիւ 32

ԱՄԷՆ ԻՆՉ ԶՄԻՒՌՆԻԱՅԷՆ
ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ, ՆԱԶԵԼՈՒԹԻՒՆ
—ooo—

Ստորագրեալս վերջերս նոր հասած, եւ ուսումնասիրելով որ Զմիւռնիոյ կերակրարարութիւնները ... ամենաճաշակաւոր ապրանքներն են, նոյն իսկ Զմիւռնիայէն ... ընտիր հայկական ... հաս։

Վաճառատանս ... Նոր Պազարին մէջ թիւ 32, ուր յաճախորդներս պիտի գտնեն ... Զմիւռնիայի ... ամէն տեսակ ... բերուած եւ անհրաժեշտ։

Վերոյիշեալ ապրանքները ... բոլորն ալ ... ամենէն ընտիրներն են եւ ... աժան ... տեսակէ մէկ անգամ միայն փորձել։

Ամէ՛ն ինչ Զմիւռնիայէն ուրեմն։ Դադրեցէ՛ք ձեր ատամոքսները թունաւորելէ եւ ինծ դիմեցէք, Զմիւռնիայի մաքուր եւ հաչակեալ ապրանքներէն գնելու համար, որոցմէ դիւրագրնի կը ծախեմ։

Օ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՊԵՏԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ
Արքըլիե Սեղմիրանի և Գօտիներու

Վերջին նորաձեւութեանց համեմատ ամէն ճաշակի յարմար։

Նրբութիւն, տոկունութիւն երաշխաւորեալ։

Շարա Ապտիւլ Ազիզ, Շէրիֆ բաշայի պարտէզին դիմաց թիւ 20։

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

ՏՕՔԹԷՕՐ Ս. ԹԷՄԻՋՕՖ
ԱԼԻ ՓԱՇԱ ՇԷՐԻՖԻ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ԴԻՄԱՑ
Մասնագէտ Դաղիական ախտի եւ միզամեքենաներու

Փորձառու բժիշկ արդէն Պօլսոյ և Փարիզի ... իր ... տարիներով իր արհեստը ... եւ յետոյ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ ներքին հիւանդութեանց համար իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով վերջերս ժամանած մ'ալ Սօֆիայի ... հիւանդանոցին մէջ ... ալ ... հաստատուած է ի Գահիրէ և իր ընակարանը փոխադրած է Ալի բաշա Շէրիֆի պարտէզին դիմաց, արաբական սպարանին վրայ նոր շէնքին երկրորդ յարկը։

Կը գարմանէ նաև զանազան ներքին ... հիւանդութիւնները եւ ... խնամքով։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Միչյաւ Փաշ-էլ-Լուք Ղոթրիի Դեղարանը, 10-12։ Կէսօրէն յետոյ իր տունը 3-5 ամէն օր։

ՀՐԷԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԿԻՐԱԿԻ 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1902

9694	11000	9173	2109	5173	375
948	1971	2468	2576	2726	5196
3220	3249	3264	4017	4148	4302
5516	5893	6006	6301	6376	6679
6733	7850	8909	8939	9288	10475
	11032	11056	11190		